

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

„Mir ljudem na zemlji“ . . .

Božič je krščanski praznik miru, spomin na rojstvo odrešenika. Tudi nekrščanske religije imajo podobne praznike, svoje odrešenike, želje po miru. Boj utrjuje. Razvoj gre skozi nepretrgan boj, boj na vseh koncih in krajih. Odtod želje človeštva po miru, vsled tega njegove molitve k Bogu, naj ga varuje pred trozvezo kugo, lakoto, vojno.

En dan v letu je krščanstvo posvetilo prazniku miru; vzelo ga je drugim, starejšim religijam in ga nekoliko spremenilo po svojem okusu. Druge dneve v letu blagoslovja orožje in slavi militarizem ter ga povišuje med največje čednosti. Maršala Focha in generala Diaza, oba katoličana je hierrhija v Ameriki sprejela, kakor so se sprejemali vladarji do l. 1914. Sedanji sprejemi vladarjev so le odsevi stare slave in pompa. Bila sta privedena v katedralo, kjer so svečeniki darovali nekrvave daritve — v čast ljudem, ki so poveljevali morijam, — splošni krvavi daritvi bogu mamonu. Daleč se je oddaljilo današnje krščanstvo od naukov svojega učitelja.

Borba utrjuje. Življenje milijonov je boj. V tolažbo jim obljubljajo mir, ki pride, ako ne preje, po smrti. Sin božji se je učlovečil, da trpi in s tem reši človeštvo. Ni ga rešil. Boj se nadaljuje. Miru ni. Ampak mir pride — po smrti pride uživanje in — počitek. In tako je vera utešila ljudem hrepenenje po miru, sreči in uživanju, ki bo izpolnjeno — po smrti. Pripravljaj se na večno življenje.

Na milijone ljudi je padlo v zadnji vojni, ki so jo pričeli krščanski narodi.

* Po »Proletarcu«, ameriškem slovenskem socialističnem glasilu.

Ne, narodi jo niso pričeli, niti povzročili. Družabni sistem sedanjih časov jo je povzročil. Krščanski narodi pa so se topli med seboj na povelje svojih krščanskih gospodarjev. Ko je bilo morije konec, so poslali vojske domov, deloma vsaj — gospodje gospodarji pa so se zbrali na konferenci, kjer so si razdelili vojni plen. Tako so delali divjaški rodovi, pozneje pagani in sedaj kristjani. Le forme so se spreminjale. Morija in rop sta ostala. Z vsako razdelitvijo plena se vsejejo semena, iz katere vzkale nove vojne. V Parizu se niso prav nič oddaljili od tega, danes krščanskega pravila; preje je bilo pagansko in še prej divjaško. V imenih je razlika, v stvari sami je ni.

V Washingtonu je zborovala pred letom dni diplomacija petih velesil, in ustvarjala odnose za trajen mir. Ljudje, ki mislijo, so vedeli, da je Washingtonska konferenca nadaljevala pariško, da so tudi na tej delali sporazume za izkoriščanje šibkih, za delitev plenov. Da zakrijejo svojo igro pred ljudstvom so sklenili zavreči nekaj starih bojnih ladij in obljubili, da deset let ne bodo gradili novih bojnih ladij. Washingtonska konferenca je tedaj skušala za nekaj let vojno odložiti; odpraviti je, ni bil njen namen, ker niti od daleč ni mislila odpraviti vzrokov za vojne. Duhovniki pa bodo še vedno peli, »mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje«. Dišalo bo po kadilu, videl se bo blesk plaščev, razsvetljeni oltarji, jaslice, vse skupaj bo dišalo po prošlosti. Religija pomika duh človeka nazaj. Zmerom nazaj; po smrti ti obljubuje polet navzgor, ali pa padec navzdol. Ljudje verjamejo in jim slede, zato imamo še vedno vojne, rope, vsled tega se

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

tako počasi razvijajo iz barbarjev v prave ljudi. Krščanstvo prošlosti je pomenilo na polju religij korak naprej v razvoju. Kapitalizem je bil drugi veliki korak. Toda ne eno ne drugi ni prinesel miru, ker ga ni mogel. Zelo počasi se razvija človek, ki je še vedno žival, v pravega človeka. Znanost pravi, da gre človek skozi forme raznih živali, predno se rodi kot človek. Znanost je to dokazala. Religija trdi, da je prišel prvi človek na svet že kot popolno bitje, enako Bogu. Ne ravno dolgo dobo nazaj so tej trditvi verjeli še vsi ljudje; izjem je bilo malo. Znanost je popolnoma ovrgla to trditev religije. Človek, ki je bil še včeraj popoln barbar, ni mogel priti na svet kot popolno človeško bitje, kakršnega nam kažejo na cerkvenih slikah pri poučevanju krščanskega nauka. Mnogo stotisoč let je že star človeški rod in po svoji poti razvoja skozi tisočletja in tisočletja se je izpopolnjeval in se bo še izpopolnjeval, predno postane človek, ki bo reševal spore z razumom in ne več z orožjem, ki ne bo več rušil in uničeval sadove dela sovražnikom, ker ne bo več sovražnikov ampak vsi bodo ljudje. Vzajemno delo bo prineslo blagostanje vsemu človeštvu. Vojne, kakršne poznamo danes, bodo neznane bodočemu rodu, ki jih bo poznal le iz zgodovine. Kdaj nastopi ta doba? Ne naenkrat. Počasi prihaja, kakor smo počasi prišli do današnje civilizacije, ki pomeni velikanske armade, moderne bojne ladje, strupene pline, topove, ki streljajo na kilometrske daljave, podmornice, aeroplane, brezžični brzojav in druge tehnične naprave, ki se vse izrabljajo za vojno. Kljub temu smo napredovali, zelo napredovali. Kakor gre dete pred rojstvom skozi forme raznih živali, tako gre človeštvo skozi razne periode, vsaka iz-

A. C.:

Jožkov sveti večer.

(Resnična zgodba.)

Pri Sušniku so praznovali sveti večer. Sušnik je bil še mlad mož; komaj peto leto poročen, pa je imel že štiri otroke in petega, malega črnookega Jožka z veliko glavo mu je prinesla žena Kata v zakon kot doto. Kata ni vedela povedati, kdo da mu je oče: zaman se je trudila razumeti zakaj je ta otrok sploh na svetu. In če že je na svetu — zakaj da ni že zdavnaj umrl. Pogostoma sta se z možem radi njega prepirala in pretepala. Vselej, ko se je prigugal Sušnik s sprevodniško torbico pijan domov, je bil v hiši kreg in pretep. Trezen je gledal fanta mrko, pijan je pa pretepal njega in ženo. Ponavadi se je stvar končala na ta način, da sta Sušnik in žena malega dečka pretepla do nezvesti.

Raztrgan je hodil fantič; pa saj so bili njegovi polbratci tudi raztrgani. Raztrgani, umazani, suhi in črni so se podili

okoli lesene barake — objekta štev. XIV. — s psi, mačkami in drugimi delavskimi otroci, ki so bili tudi raztrgani in umazani. Praznike so poznali otroci po vinu, ki je ob takih dnevih teklo po mizi in kuhinji.

Tudi sveto noč so praznovali z vinom. Miza je bila pokrita z visokimi buteljkami in s čašami.

»Ata, zakaj nimamo božičnega drevesca,« ga je vprašal triletni Ladko.

»Tepec si, Ladko... v gozd pojd', na hrib, tam imaš drevesce kolikor hočeš!...«

Zasmejali sta se Kata in vdova Kačičeva. Kačičeva je bila v tej družini kuhana in pečena. Mlajši brat Sušnikov — tudi železničar po poklicu — se je krohotal iz vsega grla. Otroci so se režali, kakor za stavo, le mala, komaj dva meseca stara deklica, se je drla iz umazanih cunj na vse pretege.

Le Jožek je bil tih in miren. Stal je pri ognjišču in strmél skozi okno v razsvetljena okna sosedove hiše. Tam so gorele na božičnem drevescu svečke. Videl

je vse le motno in nejasno, kajti gosta megla, črna tema je vse jasno in svetlo potemnjevala in zameglila... Zamaknjen so bile njegove misli in njegove oči. Še nikdar ni videl jasno, od blizu božičnega drevesca — zato se si je predstavljal svetlo sobo z visokim, do stropa segajočim drevesom čudapolno, nebeško lepo... rdeče, modre, zelene svečice, zlati rožiči, srebrni orehi... srebrni sneg... barmo-božanstveni angeljčki z razprtimi perotnicami... blagopojno petje in harmonije...

»Na, ti zgaga pokvečena, na, tukaj imaš vina... pij...«

»Ne, ata ne morem sedaj, pozneje...«

»O, baba, ali slišiš? Tvoj pankrt ne mara vina, je pregosposki... kdo ve, kak škric mu je oče... pij, pankrt nemaren, če ne te...«

Deček je z bolestjo v srcu občutil, kako mu je »oče« uničil pravilčno lepe sanje — sanje, ki so bile resnica, dvajset korakov od tega okna oddaljene, resnica in življenje za druge, srečnejše, boljše ljudi... Kakor nema žival, tilo in potr-

dopolnjujoča drugo, naprej v še večje izpopolnjevanje.

Danes imamo kapitalistično dobo. In kapitalizem ni v vseh deželah enak. Ako bi bil v Jugoslaviji vsaj za polovico toliko razvit kot je v Zedinjenih državah, bi v deželi, ki je bogata po svoji zakladih in rodovitosti zemlje, ne živeli ljudje v tako mizernih razmerah kakor žive. Kapitalizem v Jugoslaviji je še primitiven, in pomeni komaj prvi korak iz fevdalizma v moderni kapitalizem. Gospoda, ki je na vladi, je birokratična in brez znanja o modernih gospodarskih zakonih sedanje družbe. Kakršna vlada na eni strani, taka je večina ljudstva na drugi strani. Izkoriščanje izmozganega, ignorantnega ljudstva v nazadnjaških deželah, v katerih vlada starokopitna birokracija, črpa še tisto malo sile, ki bi ga v drugačnih razmerah gnala naprej; raditega je napredek v takih deželah počasen in vsled svoje balkanske starokopitnosti ima Jugoslavija izmed novih in starih držav najmanj ugleda. To je primera, vsem razumljiva, da se spozna razlika.

Veliki dnevniki nabirajo prispevke, da se omogoči praznovanje Božiča tudi družinam, ki so zagazile v največjo revščino. Sistem, ki jih je pogel v bedo, poraja »dobrotnike«, ki se spominjajo revežev o Božiču. Igrače prinašajo revnim otrokom, semintja nekaj živil, malo cap in obuval. Revne mamice plakajo, ker se dobe še zmerom dobri ljudje, o kakršnih čitamo v pravljicah. In prav na božič se najraje pojavljajo. »Bog ne pozabi svojih v sili!« Te mamice še ne znajo misliti. Morda bo znala njihova deca vsaj majhen odstotek od nje. Bede je silno veliko, bogastva preveč. Ljudje, ki so najrevnejši, ki stradajo najbolj, so najprej pripravljeni poljubljati roke izkoriščevalcem, kadar prihajajo prednje v podobi dobrodelnih angelnov.

Na milijone ljudi je po svetu brez dela, izročeni so pomanjkanju, toda le malo jih je med njimi, ki razmišljajo o vzrokih, ki so jih dovedli v to situacijo. Plače utrujejo v vseh obratih. Delavstvo se skuša upirati toda brez znatnega uspeha. Sadovi dolgoletne borbe za izboljšanje plač so uničeni v teku dobrega pol leta. Nekaj tudi v tem Božiču ni prav. Kristovi namestniki pa bodo trdili, da je vse v redu, in da je, če kdo posebno trpi, to le božja preizkušnja. Kdor jo prestane brez godrnjanja, si zasigura zelo dober prostor v

nebesih. Imenitna tolažba za revne, izvrstno opojno sredstvo za uboge na duhu. Nebeško kraljestvo je samo za uboge na duhu. Ljudje, ki mislijo vedo, da nebeškega kraljestva ni. Za zemljane je samo eno kraljestvo, in to je zemlja, na kateri prebivajo. Na tej imajo pekel, in na njej si

lahko zgrade nebesa. Kadar bo dovolj mlesčih ljudi, bo izginil pekel in z njim vojne, lakote, izkoriščanja in druge socialne nadloge. Mir bo omogočil človeštvu voditi nekrvav boj vedno naprej v nepredek. Kadar pride naš božič, preneha boj bratov za uničenje bratov.

Predkonferenca o pravilniku k zakonu v zaščito delavstva.

Izgleda, da bo sprejet k zakonu v zaščito delavstva pravilnik, ki je izdelan na hitro roko, kar čez noč, da delavstvo niti ne bo imelo prilike, podati k načrtu pravilnika svoje mnenje oziroma protipredloge.

Dne 3. oktobra t. l. se je radi pravilnika vršila anketa pri pokrajinski upravi za Slovenijo. Poročali smo o njej v »Napreju« dne 7. oktobra t. l.

Ministrstvo za socialno politiko v Belgradu je izготovilo nov načrt pravilnika in želelo, da ga pretresejo interesi, predno bo sprejet. Radi tega je pokrajinska uprava za Slovenijo potom delavskega odseka odredila predkonferenco, ki se je vršila 18. t. m. Udeležili so se je: tajnik Delavske zbornice dr. Likar, za Strokovno komisijo ss. Meznarič in Kaiser in po en delegat Samostojne delavske unije ter Jugoslovanske strokovne zveze.

Posvetovanje je bilo prav kratko. Ugotovljeno je bilo takoj, da je izdala vlada pravilnik nanaglo, ne da bi dobili zastopniki delavstva čas, da bi načrt preučili. Vlada ga je pač hotelo hitro spraviti pod streho in se na ta način otresti opravičenih delavskih zahtev.

Po zakonu v zaščito delavstva je potekel čakalni rok za sprejetje pravilnika dne 14. decembra, vlada pa je ta rok zamudila, ker nam je po čakalnem roku — dne 16. t. m. — odposlala načrt pravilnika v pretres. Vlada je torej kršila zakon, ki ga je sama podpisala. (Temu se ne čudimo).

Glede načrta pravilnika je bilo ugotovljeno, da je vlada zanemarila svoje

dolžnost tudi s tem, da ni dala delavskim zastopnikom dovolj časa, da bi načrt natančneje proučili, ker se je moral referent delavskega odseka še na dan predkonference odpeljati v Belgrad na neko konferenco.

Zastopniki Delavske zbornice in Strokovne komisije so v soglasju z ostalimi zastopniki vložili najenergičnejši protest proti takemu ravnanju s pripombo, da pravilnika ne bodo mogli priznati tako dolgo, dokler jim vlada ne bo dala možnosti načrta proučiti in storiti, če bi bilo potrebno, svoje protipredloge. Četudi bi se belgrajska konferenca izrekla za sprejem pravilnika v sedanjí obliki. Protest je bil vzet na znanje.

Glede načrta je bilo posneti, da obstojajo štirje, ne eden: 1. pravilnik za trgovska podjetja; 2. za obrtniška in trgovska podjetja; 3. za obrtniška podjetja in 4. za industrijska in rudarska podjetja. Izgleda, da bo vsak pravilnik v nasprotju z drugim, vsi štirje pa v nasprotju z zakonom o zaščiti delavstva. Iz celega načrta odseva Žerjavovo mišljenje glede delovnega časa, ker je delovni čas kategoriziran od 8—10 ur na dan. Izgleda, da bo potem delalo 55% delavcev po 10 ur na dan, 25% po 9 ur in samo 20% po 8 ur.

Danes o vsem tem ne moremo reči nič drugega, kakor da je treba počakati, ali bo vlada upoštevala naš opravičen protest in nam dala možnost, da sodelujemo pri izdelovanju sedanjega ali novega načrta pravilnika.

Delavstvo! Strni krepko svoje vrste, da boš zmagalo — šurnik je v nevarnosti!

»Kres«, enajsta številka, ki je izšla začetkom tega meseca, ima naslednjo vsebino: Tone Seliškar: Glas izbičanih duš. Pravica. Gil Blas: Tisoč in ena noč. — Ernest Tiran: Razbojnik. — Leonid

Andrejev: Vrnitev. — Čulkovski: Ples na Vulkanu. — Telovadba. — Vestnik »Svobode«. Socialni vestnik. — Književnost. — Ali vedo vsi sodrugi, kaj je »Kres«? Ali vedo, da je to najresnejši,

nežljivo se je približal k mizi, namočil svoje suhe ustnice v žametastočrnem vinu... stresel se je... bilo je kislo... odložil je kozarec.

»Mrha, mi bomo, misliš, tvoje ostanke pili? Izpij do dna!«

Deček je požiral. Po vsakem požirku se je stresel. Na obraz se mu je vlegla riava bledota; plazila se je po licih, kakor opolzognusna kača... zdelo se mu je, da je ves umazan, blaten, gnojen... Pa je pil — pil do dna...

In zopet se je razlegal surov smeh.

»To bo še fant naš Jožek,« je dejala Kata.

»Baba, pankrt je tvoj, ne naš... hudičev, ne pa naš...«

Umolknila je žena, zasmejala se je vdova, brat pa je zaukal in obrnil kozarec. Otroci so se valjali po tleh, umazani in raztrgani Gustl — star eno leto — je, skoraj nag, čepel v umazani luži pri razbeljenem rdečem ognjišču in brskal s prsti v umazani vodi, ter nosil v usta umazane prste...

»Na, Gustl, na, pridi sem... tudi ti boš pil, saj je danes sveta noč... Kristus se je rodil na današnji dan... tudi mi, lačni in bos, se moramo veseliti... tudi mi... Pridi sem, Gustl...« je zavpil Sušnik, Gustl se je priplazil po vseh štirih k mizi in se vsedel očetu na kolena. Oče ga je dvignil visoko v zrak in se mu je divje smejal.

»Ti, da, ti si moj pravi sin! Oče Gustl — sin Gustl! Oče pije, sin bo tudi pil! Oče se je pretepal, sin pa se še bo... Saj ne more biti, hudičev sin angelj... hudič je hudič...«

Posadil ga je zopet na kolena in mu hitel zlivati rdečo kislico v usteca. Čudno podoben je bil otrok očetu, nizko čelce, na sredi čela podolgovata votlina, majhne izbuljene, umazane oči, divjaški pogled.

Zasmejala so se ti očki, zamlaskal je jeziček črvička in dete je izpil čašico vina. Pa se je zahihitalo z lucifersko tenkin glaskom, da je Jošku presunilo mozgane... Že v drugič je bil zasanjal...

Pa ga je predramilo, da se je splašen ozrl k mizi.

Otrok se je povrnil v lužo. Sušnik pa je vzel v roke harmoniko in raztegnil meh. Pijani glas in pijano pesem je spremljala hreščeča, pokvarjena harmonika:

O ljubca, kaj tajiš,
da sama ti ležiš?
Na slami se pozna,
da sta ležala dva!

»Kaj baba, na slamci si dobila tiste ga-le pankrta... na slamci, kaj?«

»Na slamci, na slamci...« se je krohotala Kačičeva, primikajoč svojo stolicu vedno bližje k Sušnikovi. Pričela ga je drezati z nogo in ni trajalo dolgo, da se mu je vsedla na kolena. Objemal jo je divjestrastno...

»A tako, baba grda, vlačuga stara, piana...« je vpila Kata nad vdovo. Kavčičeva pa se ni zmenila. Venomer se je režala in vzdigovala noge v zrak, da so se videle umazane gole noge in raztrgano perilo. To je razgrela Sušnikovega brata, da je skočil ter objel Kato in jo poljubil ravno na usta...

najlepši in najcenejši slovenski kulturni mesečnik? Ali vedo, da brez notranjega prerojenja delavstvo ne bo nikoli ustvarilo na zemlji tistih pogojev, da bi bili upravičeni reči: socializem je odrešil svet!? Če vse to veš, zakaj se ne naročiš na »Kres«, ki stane letno 40 Din, za dijake samo 25 Din, za člane »Svobode« celo smešno malenkost 18 Din, dočim stanejo sedaj podobni mesečniki čez 200 do 3000 K? Ne, da se naročiš sam nanj, še svojega znanca in prijatelja, svojo znanko in prijateljico pregovori k temu, da pošlje naročilno pismo v Židovsko ul. 1/I. v Ljubljani na upravo »Kresa! Vedi, da je tudi od tebe odvisno, če bo list prihodnje leto še izhajal. Poravnaj zaostalo naročnino, če je še nisi, ker

proletarski list tudi ne živi od samega zraka! Naj te, sodrug, ne moti dejstvo, da je danes pri »Svobodi« takšen kurz, da nasprotuje direktno tistemu, kar zahteva naša stranka, da se temu kurzu ni zdelo niti vredno poslati »Napreju«, tistemu listu, ki je »Kres« začel prvi razširjati med slovenski proletarijat, 11. številke na ogled, kakor so jo dobili najzakovnejši buržoazni listi. Sodrug, ne proti dobremu, ne proti temu, kar je bilo z muko ustvarjeno, se bomo borili, temveč sistem moramo izpremeniti. Ne proti »Kresu« in proti »Svobodi«, temveč proti sistemu, ki izrablja »Svobodo« v omejene politične špekulacije, se bomo borili. V tem pa se bomo naročali na »Kres« in pristopali k »Svobodi«.

Tarifna in stavkovna politika.

Na državnem kovinarskem kongresu, ki se bo vršil 25. in 26. decembra v Zagrebu, bo med drugimi točkami tudi razprava o tarifni in stavkovni politiki. Za referenta k tej točki je določen sodrug F. Svetek, ki bo predlagal kongresu naslednjo resolucijo:

Tarifna politika.

Predvsem je dobri in zdravi tarifni politiki predpogoj dobra in zdrava organizacija, ki mora imeti razredno vzgojo in značaj stabilnosti glede članstva.

Delavstvo zlasti pa funkcionarji organizacije, morajo natančno poznati produkcijsko teorijo in prakso. Prisvojiti si morajo tudi poznavanje trgovske strani podjetij, v katerih so zaposleni. V tem oziru je treba obračati posebno pažnjo izvozu surovin in vseh onih materialij, ki se pri produkciji potrebujejo ter dognati cene istih. Nadalje je potrebno voditi natančen pregled o delavskih plačah kakor tudi o vseh drugih obremenitvah, ki so s tehničnimi in komercialnimi zadevami podjetij v zvezi. Pridobivati je treba tudi pregled o tržiščih, kjer se izdelki vnovčujejo, in za kakšno ceno. Zanimati se pri tem ne sme pregled svetovnega trga.

O vsem tem se ima voditi pregledna statistika na tak način, da se podružnice in centrala tozadevno izopolnjujejo.

Taki pregledi in statistike šele moreto tvoriti temelj za urejevanje delavskih

dnevnih in eventualno tudi akordnih plačilnih postavk.

In ker igra pri kapitalističnem načinu proizvodnje veliko vlogo takozvana konjunktura, se je pri slabi konjunkturi ali pri velikih zalogah izgotovljenega blaga kolikor mogoče izogibati ostrejšim konfliktom, katere bi podjetniki lahko izrabili v svoj prid. V takih slučajih se prav rado dogaja, da podjetniki odpuščajo delavce, kar pa ima za posledico ustvarjanje brezposelne delavske armade, ki jo potem podjetniki izrabljajo kot protiutež napram zaposlenemu delavstvu posebno za zniževanje plač.

Princip, ki ga skušajo podjetniki mnogokrat uveljavljati v tem smislu, da odpušče gotovo število delavstva, drugim pa povisajo plače, tega principa delavstvo ne sme nikdar priznavati. Že radi tega ne, ker bi tako postopanje nasprotovalo vsem pojmom o delavski solidarnosti.

Za uspešna mezdna gibanja je torej uporabljati kolikor mogoče čas takozvane boljše konjunktore, in ob takih prilikah se imajo zahteve kretati le v mejah dognane možnosti. Pretiravanje vsaki akciji pa navadno več škoduje kakor pa koristi.

Svetovna vojna je povzročila občutne izpremembe zlasti kar se tiče valutarnih razmer, kar je imelo in ima velikanski vpliv na delavske plače. Stalno padanje denarne vrednosti je znal kapital izrabiti za tako občutno znižanje delav-

skih zaslužkov, da je moral pod pritiskom javnosti začeti dajati rodbinskim očetom doklade za preživljanje družinskih članov. V nezaposlenosti, ki je bila posledica po-vojnega nereda, se je moralo delavstvo s tem zadovoljiti, tem bolj, ker ni znalo dobro preценiti vse goljufige te »milosti«. Zdaj jo že začena razumevati in zahteva vsepovsod, da se morajo zaslužki tako povišati, da bodo tudi rodbinski očetje lahko izhajali z njimi. Da dosežemo zopet vsaj predvojne razmere, naj se ti zaslužki ne merijo po visokih številkah malovrednega denarja, temveč naj bodo izraženi v blagu, tako da se ne bodo sami po sebi vsak dan zmanjševali z rastočo draginjo, ki je le posledica padajoče vrednosti papirnatega denarja.

Stavkovna politika.

Dogaja se, da podjetniki včasih sami skušajo izvati kako stavko, strokovna organizacija pa v takih slučajih ne sme dopustiti, da bi se delavstvo pustilo izvabiti, tudi če bi večina zaposlenih bila za stavko.

Ako je pa organizacija po skrbno zbranih podatkih prišla do prepričanja, da bi imela stavka vsaj delen uspeh, tedaj se je na akcijo najskrbnejše pripraviti.

Da se pri takih pokretil kolikor mogoče varuje odporna sila delavstva in njegove organizacije, je priporočljivo, ravnati se po principu delnih stavk. Kajti pri splošnih se po navadi krepí solidarnost podjetnikov. Splošne stavke smejo priti v poštev šele v drugi vrsti in to šele tedaj, kadar so za uspešno izvedbo splošne stavke dani vsi predpogoji.

Stavke se morajo voditi po točno izdelanem stavkovnem pravilniku, ki se mora vsakdo brezpogojno pokoravati.

Naše organizacije, ki so še mlade in nimajo velikih finančnih rezerv za podpiranje stavk, naj poščejo nadomestila v tem, da bodo z vso skrbjo vzgajale med članstvom čut solidarnosti. Delavstvu je treba dokazati, da je nujno potrebno da podpirajo oni tovariši, ki so zaposleni, one, ki stavkajo.

Po drugi strani je pa treba vzgojiti članstvo, da bo med stavko voljno sprejeti vsa zasilna dela, in da si jih bo tudi samo poiskalo. Organizacija naj pa potom svojih tarifnih odsekov stalno zbira podatke in statistiko o tem, kje bi bilo dobiti zasilna dela za slučaj stavke. V to svrhu naj bo pred vsem v zvezi z raznimi delavskimi gospodarskimi organizacijami.

Ideologijo anarhističnih elementov, ki hočejo izrabljati strokovne organizacije za razne aventure, je treba z vso silo pobijati.

Njihova zmota, misleč, da bo delavstvo tem bolj revolucionarno, čim slabše se mu godilo, je rodila v delavskih vrstah dovolj gorja in tudi jasno dokazala, da je narobe res, namreč, da je ono delavstvo, ki ni še na prav zadnji stopnji propada, bolj žilavo in bolj odporno kot oni sestrani reveži, ki prosijo le še kruha.

V svrhu izvajanja vsega, kar je v zvezi s tarifno in stavkovno politiko, se imajo ustanavljati po vseh podružnicah tarifni odseki, ki morajo v določenih terminih poročati glavnemu tarifnemu odseku, ki naj se v to svrhu ustanovi na sedežu centrale ta pa zopet bodi v zvezi z glavnim odborom GDSJ.

Socialist mora biti vedno pogumen. Ampak še bolj potrebno je, da je socialist pameten.

»Ne more... ne more,« je nečloveško zarjul Sušnik... ne more... mora... takoj... takoj...»

Zaletel se je z vso svojo silo k ognjišču, prijel od strahu okamenega otroka in ga vrget skozi vrata na cesto v blato... Zunaj je padal mrzel dež. Gost je bil in droben... Globoko se je vdrl v blato... Vstal je in poskušal je iti... Vdirale so se noge v mehka tla... Šel je... Kam je šel... V blato, dež, v noč in meglo... Kam? Ne vem, kam. Vem samo to, da se ni nikdar več povrnil.

K polnočnici so prihajali pijanci, da se smrdelo po vinu v predmestni cerkvi. Hripavi in pijani glasovi so oznanjali s kora:

Slava bogu na višavah,
mir ljudem na zemlji.

Tudi glas duhovnika je bil hripav in zamolkel. Pri kropilniku so stali Sušnik in njegova žena...

Povzdigovanje...

Sušnik in Kata sta klečala globoko sklonjena k tlu. tolkla sta se v prsa... njihove ustnice so se hitro premikale in pošiljale pobožne molitve v višave...

V tistem hipu je Sušnik telebnil vdovo k divanu in skočil k visoki polici. V njegovih roki je zabliščal dolg kuhinjski nož in se zagnal divje proti svojemu bratu... Jožek je odločno skočil vmes in Sušnik se je spodtaknil ter priletel z vso silo telesa ob tla. Nož se mu je zasadil v levo roko. Kri je v curku skočila in pordečila tla.

Otroci so zavpili, žena tudi... Brat in vdova... vsi so bili okolo njega.

»Kri... kri... kri...«

Jok, vpitje vsevprek.

Jožek je preplašeno motril ves prizor in se tresel.

»Pankrt, pankrt, pankrt... hudičevo seme, ubijem te,« je hropel ranjeni.

»Ubijem, ubijem...«

Obvezali so mu roko in mož je vstal ter izpil v dušku veliko čašo vina. Vsi so s strahom pričakovali, kaj pride...

»Ubijem ga, pankrta...«

»Kaj ga boš ubijal... zaprejo te« je plaho ugovarjala Kata...

»Pa ven ž njim, stran odtod... še danes, še to noč... še to uro mora stran...!«

»Ampak otrok vendar ne more...«

Burja v mariborskem občinskem svetu.

(Konec.)

Kakšen je naš komentar k tej burni točki v mariborskem občinskem svetu? Debata ni ničesar razjasnila, nasprotno, stvar je postala še bolj zamotana, ker izgleda, da bi bili potrebni še ene preiskovalne komisije tudi očitki, vrženi klerikalcem v obraz. Glede provizij in diplomatičnih molkov — celo pred lastnimi pristasi — tam kjer bi se pojasnjevalna beseda lahko spregovorila tudi brez komisij: kdor je socialist in jih zagovarja, je prenehal biti v naših očeh socialist, pa naj še tako brca proti temu. Toliko danes, po končanem delu izvoljene komisije pa še kaj več.

Med ostalimi točkami je bila najvažnejša ona, ki je zavrnila izpopolnitev odbora Mestne hranilnice z dvema novima liberalnima doktorjema. Vlada bo opozorjena da bo občina s 1. februarjem odpovedala jamstvo, če ne bo do tega roka potrjena sprememba hranilniških pravil. Proti tem sklepom so glasovali narodni socialisti soglasno z demokrati! Zanimivo, da so se za zavrnitev in odpoved zavzemali klerikalci z vso silo. Te dni krožijo vesti, da nameravajo v Mariboru ustanoviti svojo lastno hranilnico.

Župan predlaga, naj se vlada naprosi za odobritev provizorija za januar in februar, ker do takrat najbrže ne bo mogoče sprejeti proračuna. Predlog se sprejme samo za januar.

Z rešitvijo več manjših pravnih zadev, med njimi par visokih kazni gostilničarjem radi malomarnega pobiranja občinskega davka, se se ja konča.

Nadaljevala se je v sredo, 20. t. m. Pa ni bila več tako senzacionalna kakor prvi dan. Župan je poročal, da pride v občinski svet namesto trgovskega sotrudnika Rudolfa Prelesnika usnjaj Alojzij Krivec, da se izpolni mesto odstopivšega socialističnega odbornika Slanovca. Rudolf Prelesnik ne more iz zdravstvenih ozirov sprejeti mesta. Tudi Slanovec je iz zdravstvenih ozirov odstopil.

Z ozirom na sklep prejšnje seje, je poslala Mestna hranilnica občinskemu svetu dopis, če zahteva za izpopolnitev njenega odbora poleg obeh liberalnih doktorjev Kodermana in Dernovška še predložitev dveh drugih kandidatov. Z glasovi socialističnega in klerikalnega kluba se sprejme sklep, da vztraja občinski svet pri spremembi pravil in da volitev sploh ne priznava.

V četrtek in petek se je vršila proračunska debata, za katero so klerikalci napovedali grozovita »odkritja«. Tak je naš utis, da velikih odkritij zaenkrat še ne bo hotelo biti.

POTREBNO JE.

Najrazličnejše vrste orožja poznamo — od preprostega meča do najmodernejšega topa. Vse od prvega do zadnjega v največjo pogubo človeštva, kar vemo, kajti v najrazličnejših oblikah čutimo to na lastni koži. In še otroci bodo morali nositi vse svoje življenje posledice, povzročene po orožju baje za osvoboditev človeštva.

Milijarde in milijarde ljudskega premoženja gredo v žrelo militarizma. »ker je orožje potrebno, da se varujejo interesi državljanov,« nam pridigujejo kapitalistični časopisi. Mar je v našem interesu, da delamo tisto, česar si ne želimo? Kak dobiček pa ima proletarijat od voine? Nani

odpade samo en delež: svojo kri mora prelivati za druge, za kapitalizem.

Najstrašnejše orožje, s katerim strahuje kapitalizem proletarce, je proletarska nevednost. Kapitalist ve: če bo delavec spregledal, kaj ž njim počnemo, nam ne bo hotel več tlačniti. Niti sto let ni minilo, ko so še sežigali ljudi na grmadah, češ, da so čarovniki in krivoverci. In tako podlo so ravnali z ljudmi tisti, ki naj vzgajajo in skrbijo za dušo, kakor pravijo. Kdor je pred par stoletji trdil, da je zemlja okrogla in da se vrti okoli svoje osi in solnca, je bil takoj proklet in proglašen za krivoverca ter je končal na grmadi. Gospodje iz črnega tabora, ki so si zgradili svojo cerkev na ljudsko neumnost, pa se še danes trkajo na prsi in pravijo, da ni nihče napravil za ljudstvo toliko dobrega kakor oni. Vemo pa, da so dozdej skoro izključno vladali in da njihovi gresi, ki so jih storili ubogemu ljudstvu, nikdar ne morejo odtehtati tiste dobrote, kolikor so storili, da so mogli ž njimi ljudstvo slepiti.

Ali ni neobhodno potrebno, da se oborožimo tudi mi? In ne samo v ohrambo, temveč tudi za napad? Seveda ne mislimo na puške in topove — izobrazba je naše orožje! In prva naša dolžnost je, da razširimo med proletarijat naš tisk, ki je naše najmočnejše orožje. Časopisi in knjige naj nauče naše ljudstvo predvsem, da bo začelo misliti s svojo glavo, da bo spoštovalo svoj razum. Zavedajmo se, da bomo zmagali v tistem trenutku, ko bo vsak človek o vsaki stvari premislil in ločil pravo od nepravega. Radi tega moramo napovedati najhujši boj nezavednosti, naš tisk pa je v tem boju naše najuspešnejše orožje. Kdor je med nami že zaveden, bo delal zanj.

ZIVIO BELGRAJSKI REŽIM!

Pašičeva vlada je odlikovala vse ministre in vse tiste poslance, ki so glasovali za ustavo. Izmed slovenskih ministrov se posebno postavita g. minister Pucelj in miniter Žerjav. Ej, vlada že ve, kdo je vreden njenega odlikovanja. Volilci, vi pa si zapomnite, kdo je užival ob času najhujšega terorja in reakcije vladno zaupanje!

PRED PARIŠKO KONFERENCO.

V Parzu se bo 2. januarja 1923 sešla konferenca, na kateri bodo reševali finančna vprašanja. Najvažnejše vprašanje, o katerem bodo razpravljali, je vprašanje zavezniških dolgov ter nemških reparacij. Zavezniki bodo skušali doseči sporazum z Nemčijo na sledečem temelju, kakor poroča »Manchester Guardian«: 1. Zavezniki dovolijo Nemčiji dveletni moratorij, če pristane Nemčija na zavezniško finančno kontrolo. 2. Nemčija se mora obvezati, da bo izvedla vse tiste reforme, o katerih bodo zavezniški strokovnjaki mnenja, da so neobhodno potrebne. 3. Nemčija bi morala razpisati prisilno notranje posojilo v zlatu, ki bi se porabilo za stabilizacijo marke. 4. Nemčija mora pristati na zaplenbo državnih rudnikov, gozdov ter carin. Francija je pripravljena pod temi pogoji odpovedati se okupaciji ruhrskega okrožja. — Dvomimo, da bo imela konferenca uspeh z navedenimi vidiki.

Politične vesti.

+ Deputacija Vojvodincev se je 22. t. m. oglasila pri g. Pašiču ter zahtevala, naj vlada posveti delu ministrstva za

agrarno reformo več pažnje ter da naj se njihovim zahtevam čimprej ugoti.

+ V Splitu se bo vršil 26. t. m. kongres jugosl. državnega uradništva.

+ V bregalniškem okrožju je pričel bolgarski četaški vojvoda Aleksandrov s takim razgrajanjem, da se je čutila naša vlada dolžno, razpisati na njegovo glavo 100.000 dinarjev.

+ V Neapolju so fašisti vdrl v uredništva vseh protifašistovskih listov ter jih demolirali. Na piko so zlasti vzeli uredništvo »Il Giorno«, ki ga urejuje pisateljica Matilda Serao.

+ Komisar Društva narodov za Avstrijo, bivši rotterdamski župan Zimmermann je nastopil svojo službo na Dunaju. Istočasno je prevzel svoje mesto tudi profesor rimskega vseučilišča Pantaleoni, ki je bil imenovan na mesto poslanca Beneducea za predsednika nadzorovalnega odbora.

+ Na bazeljskem kolodvoru je aretirala policija nekega mladeniča, ki je izjavil, da se piše Kirschbaum. V njegovem notnem kovčku so našli dokumente, ki so bili ukradeni v francoskem vojnem ministrstvu, in ki se nanašajo na uporabo strupenih plinov v pouličnih bojih. Našli so tudi pismo, naslovljeno na Čičerina v Lausanni. Kirschbaum je švicarski podanik. Njegova aretacija je vzbudila silno senzacijo.

+ V Havru je izreklo sodišče 22. t. m. razsodbo v razpravi proti udeležencem svoječasnih stavkarskih izgrediv. Vsi obtoženci so bili obsojeni na ječo od dveh mesecev do 14 dni, le delegat splošne delavske zveze Vausquet in tajnik komunistične omladine v Havru Gauthier sta bila obsojena na 4 mesece težke ječe.

Dnevne vesti.

Vsem naročnikom in bralcem in vsem sodelovateljem želi uredništvo, naj bi v miru obhajali božične praznike.

Pripomba, ki je včeraj izostala. Proti koncu včerašnjega uvodnika smo napisali, da nam ni iz teh in teh vzrokov pričakovati skorajšnjega razpisa novih volitev. Takoj v naslednjem člančiču pa samo poročali, da so volitve bile pravkar razpisane za dan 18. marca 1923. Nasprotje je dozdevno. Predvsem ne tiči vprašanje toliko v tem, za kateri dan so volitve razpisane, temveč, kdaj se bodo v resnici vršile. To »za kdaj« in »kdaj« pa spada med tiste reči, ki so ilh naše buržujske vlade vaiene pogoltniti. Prevečkrat smo že zvedeli, kako se je prelagalo in odlagalo še v zadnjem trenutku marsikaj, kar je izgledalo prej kot čisto določeno. Dvomimo torej, da bo 18. marec v resnici dan, na kateri bo ljudstvo izreklo ponovno sodbo nad delovanjem svojih zastopnic — strank. Če so pa resnične zadnje vesti, da se je Davidovičev del demokratske stranke odtrgal od nje in stopil z dosedanjimi narod. socialisti v novo »Zajednico«, tedaj je jasno, da nimaio radikalci nobenega povoda zavleči volitve daleč čez 18. marec. Šlo jim bo pač za to, da si z aparatom, kakor jim ga more edinim nuditi njihovo samotno sedenje na vladnih foteljih, čim širše razpredejo agitatorične niti zase, da bodo v novem parlamentu še vse drugače nastopali med neštetimi malimi strankami in njihovimi drobci. Vprašanje je seveda, če se ne bodo v svojih špekulacijah grozno ušteli in če ne bo šla sodba tudi preko njih. Kar koli — pripraviti se moramo na vse. Predvsem na to, da pojdemo v boj s čí-

stimi rokami, kakor smo šli med ljubljanskimi volitvami. Brez ozira na mandate.

Glasom pravilnika za izvršitev zakona o izseljevanju (§ 17.) ostanejo prevozniki listki (prepaid, tickets, šifkarte) nekoncesioniranih parobrodskih družb, ki so plačani ali kupljeni za izseljence v inozemstvu v veljavi le do 31. decembra 1922. Izseljenci s takimi listki se bodo morali na meji vrniti. Opozorjamo, da imajo dosedaj koncesijo za prevoz izseljencev nastopne družbe: A. Za Zedinjene države: »Vesna« D. D. za plovbo na Sušaku. »Cunard Line« Liverpool, zastopnik Jugoslovenska Banka, Zagreb. »Compagnie Générale Transatlantique« Paris. Zastopnik Slavenska Banka, Zagreb. »Navigazione Generale Italiana«. — Genova zastopnik Jadranska Banka Beograd. »Canadian Pacific Railway Co.« Montreal, zastopnik dr. Ivan Shvegel, Zagreb. »United American Lines« New York, zastopnik Jelisaveta Drašković, Zagreb. »Red Star Line« Antwerpen, zastopnik Josip Hlavin, Beograd. »The United States Lines« New York, zastopnik Damjan Branković, Beograd. »International Mercantile Marine American Co. Ltd.« New Jersey, zastopnik Josip Hlavin, Beograd. »Oceanic Steamship Navigation Line« »White Star Line« in »White Star Dominion Line« — Liverpool, zastopnik Mirko Sporčić, Zagreb. »Hamburg Amerikanische Packfahrt A. G.« Hamburg, zastopnik Jelisaveta Drašković, Zagreb. »Norddeutscher Lloyd« v Bremen, zastopnik Hrvatsko-Slavensko Gospodarsko Društvo, Zagreb. B. Za Kanado: »Cunard Line«. »Canadian Pacific Ry. Co.« »Red Star Line«. »Oceanic Steam Nav. Co. Ltd.« »White Star Line« i »White Star Dominion Line«. »Norddeutscher Lloyd«. C. Za Južno Ameriko: »Navigazione Generale Italiana«, Hamburg Amerikanische Packfahrt A. G. »Norddeutscher Lloyd«, Koninklijke Hollandsche Lloyd — Amsterdam, zastopnik Jugoslovenska Banka, Zagreb. D. Za Južno Afriko in Australijo: »Oceanic Steam Nav. Co. Ltd.« »White Star Dominion Line«.

Čevlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno priporočljivi za gg. oficirje, lovce itd. se dobe na glavni zalogi tovarn Peter Kozina in Komp., Ljubljana, Breg 20. Kupujte jih dokler še zaloga traja.

Ljubljana.

Iz pisarne mestnega šolskega sveta. Mestni šolski svet ljubljanski je imel dne 13. decembra 1922 svojo redno sejo, o kateri smo prejeli sledeče poročilo. Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnik o zadnji redni seji z dne 24. oktobra 1922 se odobri brez ugovora. Naznanje se vzemo poročila o prezidialijah, personalijah in pa o daljših dopustih izza zadnje upravne dobe. Sklene se predložiti višjemu šolskemu svetu ugovor proti kršenju in omejevanju zakonito zajamčenih pravic mestnega šolskega sveta v zadevi postopanja glede imenovanja začasnega učiteljstva, preskrbe učnih prostorov in uredbe pouka. Za podelitev dvoje v stalno popolnitev razpisanih katehetskikh mest na mestnih javnih osnovnih in strokovnih šolah predložita se kompetenčna nasveta. Na znanje se vzemo inšpekcijska poročila o nadzoro-

vanju III. mestne deške in III. mestne dekliške in pa vnanje zasebne dekliške osnovne šole uršulinske za šolsko leto 1922/23. Sprejmo se vsi s temi poročili združeni nasveti pedagoškega in administrativnega značaja. Poročila je predložiti višjemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Reši se več internih vprašanj gospodarske vsebine in sprejme se več ž njimi združenih resolucij. Potem se seja zaključuje.

Marionetno gledališče v Mestnem domu bo igralo oba Božična praznika. Oba dneva bodo po dve predstavi in sicer kakor običajno, prva ob 15. druga ob 18. uri. V ponedeljek 25. t. m. se bode predstavljalo pravljico igro v petih dejanjih »Snegulčica« in dvodejanko »Tri želje«. V torek 26. t. m. bo »Doktor Faust«, igra v petih dejanjih s predigro. Vstopnice se dobivajo v predprodaji pri blagajni v Mestnem domu od 10. do 12. ure.

Celje.

Iz redne občinske seje. Po otvoritvi seje je izrazil g. župan dr. Hrašovec željo in zahtevo, da se mora na vsak način še pred novim letom vršiti generalna debata o letnem proračunu za leto 1923.; nato prehod na dnevni red. Referent personalnega odseka g. prof. Mravljak poroča o prošnjah vseh mestnih uslužbencev za novoletni nabavni prispevek. Opozarja na silno slabo stanje mestnih financ. Samo na plačah imamo čez 5.000.000 K izdatkov, a vendar smo se odločili izplačati za nabavni prispevek 25% od mesečnih prejemkov in ga bomo takoj izplačali. Toliko dobijo vsi brez izjeme. Pri glasovanju je g. župan prezrl, da so se nekateri obč. odborniki glasovanja demonstrativno vzdržali. Referent pravnega odseka dr. Kalan poroča o nekem dopisu, ki ga je poslal g. Zabukošek, ki se pritožuje proti stanovanjski oblasti ter predlaga, da se da ad acta, ker obč. odbor ni upravičen razpravljati še manj pa odločevati o poslovanju stanovanjske oblasti. Sodr. Koren vpraša, kaj je v aktu, da se ga tako izogiblje? Ne verjame, da bi se ne smelo razpravljati v obč. svetu tudi o vprašanih stanovanjske oblasti. Nato razloži g. dr. Kalan vsebino in g. župan da nadaljna pojasnila, nakar se sprejme predlog odseka. Olepševalno društvo je izdalo za različne naprave 95.000 K, ki naj bi jih plačala občina. Sodr. Koren ostro kritizira takšne izdatke, posebno, ker dobiva olepševalno društvo itak subvencijo od občine. Nastavilo je vrtnarja, ki dobiva plačo od občine, vsega tega prej ni bilo, pa je olepševalno društvo tudi uspevalo. Predlaga, da se mora odsej ozirati na proračun. Ves obč. odbor je soglašal. Sprejeta je sprememba cestno policijskega reda. Odobri se naprava ene svetilke pri stojnicah na Glavnem trgu. Proračun znaša 617 Din, ki jih morajo mesarji skupno plačati. Obratovodji plinarne se zviša plača za 500 K. Nato se je razvila še enkrat živahna debata zaradi prenosa električnega toka od g. Pernoška na g. Putnik Putnikoviča. Sodr. Koren stavi kompromisni predlog, naj se dovoli uporaba električnega toka g. Putnikoviču tako dolgo, dokler ne bo priziv gosp. Pernoška končno javno rešen, predlog je bil sprejet. Obrtni nadaljevalni šoli se izplača za vzdrževanje 7000 Din, za božičnico društvu za zaščito dece 1000 Din, dekliški meščanski šoli za nabavo učnih knjig 2500 Din, za tiste siromašne učenke, katerih stariši bivajo v mestni občini. Olepševalnemu društvu se dovoli naknadno 30 voženj za prevoz

belega peska, denarna podpora se odkloni. Prošnji trgoveškega gremija, da naj bo pri postavi vsak dan ena kavarna odprta do četrte ure zjutraj in druga od četrte naprej menjevalno vsak mesec, in to radi potnikov, ki prihajajo in odhajajo z zadnjim vlakom, obč. ugotovi po živalni debati. Predlog s. Leskoška, da se ne sme točiti alkohola, je bil sprejet tako, da se ne sme točiti žganja ter da se mora upoštevati zakon o zaščiti delavstva. Za vse prošilce, ki so prosili za stojnice, je bil sprejet načelni predlog, da ni krajevne potrebe. Zaradi ponovnega odobrenja gostiščinskega progresivnega davka, ki je bil že pred pol letom sprejet in tudi že od deželne vlade potrjen je nastala živahna debata, pri kateri sta se posebno odlikovala demokrata gg. Rebek in Bizjak, pridružil se je, kaj pa da, Celjanom dobro znani g. Janič. Zaradi progresivnega davka, ki naj omogoči zidanje stanovanjskih hiš, se bodo vsi gg. trgovci in obrtniki preselili v Žalec. Naši potomci nas bodo preklinjali zaradi edinega pravičnega davka, je rekel gospod Rebek in gospod Bizjak mu je s svojim nežnim glasom sekundiral. Iz sanj sta jih zbudila ss. Koren in Leskošek. Gospod dr. Božič se nam je predstavil kot predsednik hišnih posestnikov in je moral objektivno popraviti to, kar sta mu dva njegova pristaja in klerikalni vsekritikus skoro pokvarila. Progresivna gostiščina in pravilnik je obč. svet sprejel.

Iz stranke.

Delavci čitajte! Priliko imate, če posetite redno I. Delavsko čitalnico v Ljubljani, v Frančiškanski ulici 6./1. čez dvorišče. Otvorjena bo dne 27. t. m. ob 19. Na razpolago so različni dnevniki, tedniki, mesečniki, revije itd. iz tu- in inozemstva.

Informacijski krožek se snide 27. t. m. ob običajni uri.

Seja Pokrajinskega načelstva se bo vršila v sredo 27. t. m. ob 13. uri v uredništvu »Napreja« v Ljubljani.

Izšel je Socialistični žepni koledar za l. 1923. Lepo in trdno v platno vezan stane samo 12 Din. Vsebine: 1. pesem svobode »Napreja«; 2. mrki solnca in lune l. 1923.; 3. naslovi delavskih uradov; 4. trajni koledar; 5. množilna razpredelnica; 6. poštne pristojbine; 7. razteznost nekaterih teles; 8. različne hitrosti; 9. Premišljevanje o vesoljstvu (članek); 10. stare in nove mere; 11. dnevnik za dokodke in izdatke; 12. poziv proletarcem; 13. kako k cilju? (Socialistične organizacije.) 14. Davki (članek); 15. vzorec pristopne izjave in razpredelnica progresivnega strankinega davka; 16. Ali — ali (članek); 17. O milosti božji (članek); 18. Esperanto (članek); 19. Lenuhom; 20. priporočljive knjige. — Vsak, ki bo kupil letošnji koledar, ga bo lahko vesel. Naroča se pri Pokrajinskem tajništvu SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168, osebno v Frančiškanski ulici 6.1. (čez dvorišče.)

Iz strok. gibanja.

Odmevi Westnove stavke kovinarjev. Te dni so odsedeli delavski zaupniki kazni v izmeri 3—14 dni, ki so jo dobili po zakonu o zaščiti države, in sicer: Janežič Emanuel, Mlakar Ivan, Smerec Ivan, Devčnik Josip, Kolar Rudolf, Kolar Ivan, Plahuta Anton, Skočir Karl, Skočir Michael, Polutnik Martin, Farčnik Franc, Belak Ignac, Robič Ivan, Leben Farnjo, Polžegar Karl, Oset Franc, Kač Franc, Žvič Ivan, Rebarnak Jakob, Rednak Štefan,

Aneđič Ivan, Janežič Julij, Dokler Josip. Proti kazni je bil vložen priziv na stol sedmorice v Zagrebu kar pa celjski »Novi Dobi« ni bilo všeč. Videlo se je to iz njegovega povpraševanja in izzivanja oblasti radi nastopa kazni navedenih oziroma obsojenih delavcev. — Mi bi »Novi Dobi« oziroma njenim inspiratorjem ne zamerili če bi bili poleg hujskanja preskrbeli tudi za zakurjene celice v zaporih in za po hišnem redu predpisano čistost posteljnega in telesnega perila, pa za odpravo lažic, ki jih kljub svoji revščini nismo navajeni. JDSarjem pri »Novi Dobi« smo pa vsekakor hvaležni za izvedbo strogega centralizma v celi državi, ki se jim je posrečil vsaj kar se ne s n a g e tiče. — Da so državljani, ki so morali ležati na mrzlem poleg nešteti uši, razburjeni, to bo menda vsakemu razumljivo; razumljivo naj bi bilo tudi onim, ki so sedeli v centralni vladi. Ali zapomnijo si naj: gospod Pašić jih je sedaj spravil ob portfelje, ljudstvo jih bo pa sodilo pri volitvah ter odpravilo s tem tudi škandalozni zakon o zaščiti države. (Onim delavcem pa, ki razširjajo govorice, da zapirajo pri današnjem režimu samo socialistične delavce in komunistične voditelje, naj bo povedano, da je bil predsednik organizacije kovinarjev sodr. Svetek po zakonu o zaščiti države radi Westnove stavke zaprt 8 dni vzlic temu, da je bil še nekaznovan; sodr. Leskošek je bil leta 1920 šest tednov v zaporu radi železničarske stavke, komunisti pa so bili le po 3 tedne v preiskavi in niti ne vsi. Kdor misli delovati z demagogijo proti vodstvu organizacij, se moti. Pregovor pravi: kdor ima maslo na glavi naj ne hodi na sonce, sicer bomo zgodovino in seznam takih obrekvalcev in register raznih njihovih predkazni imenoma razgrnili. To naj velja tistim, ki mislijo, da imajo patent za obrekovanje. — Op. poročevalca).

Dopisi.

Ptuj. Tukajšnje delavsko pevsko društvo »Naprež« bo priredilo 31. decembra Silvestrov večer v gostilni g. Braška, Pannonska ul. (pri pošti) z začetkom ob 7. zvečer. Na sporedu je: Godba, petje, ples, šaljiva pošta itd. Vstopnina za osebo 3 dinarje. Sodruga prijatelje petja opozarjamo že danes na našo prireditev s prošnjo, da nas podpro z obilnim posevom. — Odbor.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 92 Din, 1 češka krona 2.82 Din, 1 francoski frank 6.80 Din, 1 lira 4.75 Din, 100 avstrijskih kron 13 par, 100 nemških mark 1.50 Din, 100 madžarskih kron 4 Din. V Curihi velja 100 naših kron 1.45 švicarskih frankov.

= **V Črni gori** so tako pokvarjene starodavne brzojavne in telefonske linije, da se je pošteno in brzojavno ministristvo vendar enkrat po dolgem času odločilo popraviti vse linije. Dela bo prevzela cetinjska direkcija.

= **Produkcija tobaka v Bolgariji** znaša letos 5.149.800 kg. Produkcija sladkorne repe pa 70.156 hektarov proti 57.514 ha v preteklem letu.

= **Prisilno državno posojilo** je odredila madžarska vlada ob priliki žigosanja denarja Avstro - o grske banke. Vračala je namreč lastnikom polovico svote v žigosanem madžarskem denarju, polovico pa v blagajniških nakazilih. Ta na-

kazila bodo izmenjevali za državne srečke in to po 1000, 2000, 5000 in 10.000 K, v skupni nominali treh milijard kron. Zrebanje pa se bo vršilo šele čez 50 let. Tedaj bo vlada profitirala znatno svoto, ker bodo morali lastniki blagajniških nakazil, ki se ne bodo glasila na okroglo svoto od 1000 kron, svoto zaokrožiti do najbližjega tisoča.

= **Laški listi** objavljajo odlok o odpravi carine na riž, koruzo in oves. Pričakujejo, da bo vsled te odredbe padla cena živilom.

= **Češkoslovaška narodna skupščina** je sprejela zakon o kovanju zlatnikov.

= **Aktiva češkoslovaške trgovine** z inozemstvom so znašale do 1. julija tri milijarde čeških kron.

= **Žetev pavo** v ameriških Zedinjenih državah znaša 9.964.000 bal. Leta 1921. je dala 8.340.000 bal, leta 1920, 13.440.000 bal, leta 1919, 11.421.000 bal, leta 1918. pa 12.041.000 bal.

Repertoar Nar. gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sobota 23. dec.: »Idijot«. Začetek ob pol 8. uri. Red C.

Nedelja 24. dec.: Zaprto.

Ponedeljek 25. dec. ob 3. popoldne »Peterčkove poslednje sanje«. Izven. Ob 8. zvečer »Svatba Krečinskega«. Izven.

Torek 26. dec. ob 3. popoldne »Peterčkove poslednje stanje«. Izven. Ob 8. zvečer »Jack Straw«. Izven.

Sreda 27. dec.: Zaprto.

Četrtek 28. dec.: »Kralj na Betajnovi«. Red D.

Opera:

Sobota 23. dec.: »Sevski brivec«. Začetek ob pol 8. Red D.

Nedelja 24. dec.: Zaprto.

Ponedeljek, 25. dec. »Madame Butterfly«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Začetek ob pol 8. Red A.

Torek 26. dec.: »Gorenjski slavček«. Začetek ob pol 8. Izven.

Sreda 27. dec.: Zaprto.

Četrtek 28. dec.: »Madame Butterfly«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Začetek ob pol 8. Red B.

*

Marionetno gledališče v Ljubljani: V ponedeljek, 25. t. m. ob 15. in 18. uri: »Snegulčica« in »Tri želje«. V torek, 26. t. m. ob 15. in 18. uri: »Doktor Faust«.

Sodrug! Ali zasleduješ, kako se razvila siloviti roman »France Kremen«, ki ga priobčujemo že par števil sem v podlistku?

Ugodna vest za revmatike. Iz Bleda kjer se je bil nastanil po svojem prihodu iz Rusije, se je preselil v Ljubljano ruski zdravnik - bakteriolog dr. Ivan Rahlejev, kateremu se je po mnogoletnih študijah in poizkusih posrečilo izumiti nov lek proti revmatizmu v sklepih in mišicah. Temu leku je dal z ozirom na sestavine ime: »Radio-balsamica«. Dosedaj je smel dr. Rahlejev predpisovati ta lek le sproti ter se je moral boriti z velikimi težkočami, predno mu je ministristvo narodnega zdravja dovolilo, da sme ta lek izdelovati ter staviti v promet na debelo. Vsled odloka omenjenega ministristva od 29. novembra t. l. Ap. št. 41.869 je slednjič dr. Rahlejev izvojeval dovoljenje, da more otvoriti biološko-bakteriološki laboratorij za izdelovanje omenjenega preparata ter se je odločil, da ga otvori v Ljubljani. O učinkovitosti preparata »Radio-balsamica« govore številna zahvalna

pisma ozdravljenih pacientov, kakor tudi potrdila medicinskih avtoritet. — V kratkem prične dr. Rahlejev izdelovanje leka v velikem obsegu. Že do danes mu je prišlo toliko naročil od vseh strani naše države in celo iz inozemstva, kjer je njegov izum zaslovel brez najmanjše reklame, samo do priporočil zdravnikov in ozdravljenih bolnikov, da mu bo le težko sbrva ugoditi vsem. Dr. Rahlejev izdeluje namreč lek osebno, nele radi tajnosti sestavin in načina prepariranja, marveč v prvi vrsti radi tega, ker more le osebno izdelovanje katero zahteva bakteriološko znanje in izkustvo, jamčiti za pravilnost preparata. Preparat je sedaj patentiran v vseh državah Evrope in v glavnih civiliziranih državah na drugih kontinentih. Ko bo izdelana zadostna količina preparata, se bo isti prodajal ne samo v lastni zalogi, temveč po vseh lekarnah v državi.

Kulturni vestnik.

L. Andrejev, Povest o sedmih obešenih. Poslovenil Josip Vidmar. Prevodna knjižnica 8 zvezek. V Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga. Str. 150. Cena broš. knjigi 13 Din, po pošti 1.50 Din več. Povest o sedmih obešenih je posvečena spominu velikega Tolsteja. V njej so popisani z veliko napetostjo zadnji trenutki petih revolucionarjev in dveh zločincev predno jih obesijo. Tudi povest »Tema« je zajeta iz življenja revolucionarjev. Knjigo, ki se jako gladko čita, najtopleje priporočamo.

Najlepše božično darilo. Narodna Galerija v Ljubljani je izdala za Božič mapo »Slovenska moderna umetnost s 27 reprodukcijami, umetniško izvršenimi v svetlotisku po slikah naših slikarjev od bratov Šubicev do danes. Za Božič jo bodo prodajale vse ljubljanske knjigarne po nižani ceni 30, vezano 36 Din. Ker veljajo omenjene cene le za dober teden dni, naj se gotovo vsak čimprej nabavi našo prvo umetniško mapo, ki je posebno pripravna za darila.

Operni Libreti — »Gorenjski slavček«. Izšel je 4. zvezek opernih libretov: Izvirna komična opera v 3 dejanjih »Gorenjski slavček«, spisala Luiza Pesjakova in Emanuel Züngl, uglasbil Anton Foerster. 48 str. — Cena 3 Din. Libreti se dobivajo v Zvezni tiskarni v Ljubljani (Wolfova ulica). Razprodajalcem običajen popust. V razprodaji so tudi pri blagajni v operi in pri opernih biljetarih.

V ljubljanskem klubu »Tivoli« bodo predvajali 26. t. m. »Smrtonosne lestve«, od 28. t. m. dalje pa senzacionalno dramo »Mož brez imena«.

LAHKO NAGNENJE K PREHLAJENJU? Prevelika občutljivost? Bolečine olajšuje masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnat ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplačila razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzafluid št. 252, Hrvatsko.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Upton Sinclair. **France Kremen.** 5. nadalj.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

France ni imel poguma, da bi naredil prvi korak, toda smehljaj kandidata ga je vabil.

»Dober dan, sodrug«, se je oglašil mož in mu ponudil roko. Tedaj je skočil France bližje in stisnil roko; zdelo se mu je, da ni bil še nikdar tako srečen v svojem življenju.

Nekaj trenutkov sta molčala oba. France si je napenjal možgane, kaj bi rekel, toda edino pametno vprašanje je po njegovem mnenju bilo: »Ali ste že tukaj? Mi smo vas pričakovali ob tričetrt na šest.«

Kakor da ni kandidat tega vedel! Pojasnil mu je, da je malo spal prejšnjo noč in zato je prišel prej, da ujame par ur počitka.

»A tako«, je odvrnil France. »Spoznal sem vas po sliki.«

»Po sliki?«

France je zopet iskal besed in važno se mu je zdelo, da pove kandidatu tole: »Sprejemni odbor vas mora videti.«

»Ne še. Prej moram nekaj prigrizniti.«

Kremen je šele tedaj opazil, da ima kandidat pred seboj na mizi kozarec mleka in vložko. Ali France se ni dal potolažiti. To nikakor ne gre, da bi kandidat tukaj govoril z njim, a odbor ne ve nič o tem.

»Ali želite videti odbor?«

»Ne«, je ponovil kandidat smehljaje, »tukaj ostanem in lahko se pomenim z vami, sodrug — sodrug —«

»France Kremen«, je odgovoril naglo.

»Sodrug Kremen, dobro, če imate čas.«

»O, seveda! Časa imam dovolj — ampak odbor —«

»Pustite odbor, sodrug. Ali veste koliko odborov srečam na svojih potih?«

France ni vedel, niti ni imel poguma vprašati.

»Mogoče ne veste, kakšno življenje ima kandidat. Vozite se od mesta do mesta, vsak večer govorite o eni in isti stvari in zdi se vam, da spite vedno v enem in istem hotelu in da se srečujete z enim in istim sprejemnim obrazom. Toda zavedati se morate, da je vaš govor v vsakem mestu nov, in govoriti morate, kakor da niste še nikdar govorili o tem predmetu; dalje si morate zapomniti, da so v odborih zvesti sodrugi, ki so pripravljeni dati vse za stvar, raditega jim ne morete reči, da so si vsi odbori podobni, da ste trudni, ali da vas morda boli glava —«

France je ostrmel. Ker je bil navaden delavec, ni nikdar slišal, kako »težka je krona slave«. Zdaj je imel prvič priliko, da od blizu pogleda v dušo veličine.

Kandidat je nadaljeval: »In nazadnje so tukaj novice iz Evrope. Nekaj prostega časa je treba, da človek prečita zadnje vesti in se pripravi za shod.«

Kandidatov glas je postal resnoben, in France, ki je zrl v njegov obraz, se je tresel, kakor da vidi žalost vsega sveta v tistih trudnih, sivih očeh.

Kremen se je nečesa zavedel.

»Mogoče vas motim?«

»Ne, ne!« je odvrnil kandidat s poudarkom in primaknil stol. Tedaj je videl kandidat, da je France pozabil na svoj obed.

»Prinesite sem svoje kosilo in obedujva skupaj.«

France je naglo skočil in prinesel skodelico s kavo in prgišče prepečencev, ki jih je hitro pohrustal pred očmi kandidata.

»Pravzaprav ne bi smel govoriti«, je nadaljeval kandidat. »Vidite, kako sem že hripav? Zato je bolje, da vi govorite. Povejte mi, kako napreduje vaša krajevna organizacija in kakšne so razmere v tem mestu.«

France se je okorajžil. Domača organizacija je bila tista reč, o kateri je vedno rad govoril, kadar je sploh kaj govoril. Saj je bila organizacija njegova duša.

Povedal je kandidatu, da je Leesville tipično, majhno tovarniško mesto s steklaro, pivovarno, tovarno za preproge in veliki Empire Machine Shops, v katerih on prebije triinšestdeset ur svojega življenja vsak teden. Delavci so še zaspali, kajpada, ali pritožiti se ne more, ker socialistična organizacija stalno raste. Zdaj šteje štiristo dvajset članov, čeprav je med temi le trideset sodrugov, na katerih visi vse aktivno gibanje.

»Tako je povsod«, je posegel vmes kandidat. »Zmirom je tako, da se le nekateri žrtvujejo in drže gibanje pri življenju.«

France je nato pripovedoval o današnjem shodu, o pripravah zanj in sitnostih, ki jih je imela organizacija. Policija je naenkrat spoznala potrebo, da se uveljavi mestni zakon proti raznašanju letakov od hiše do hiše, dasi nikdar ne nadleguje trgovcev, ki včasih pokrijejo vse hiše s potiskanim papirjem. Leesvillski »Herald« in »Evening Courier« sta navdušeno pisala za policijsko akcijo. To je pač razumljivo.

Kandidat se je nasmehnil. Saj so mu znani ameriški policijski uradniki in ameriško časopisje.

France je bil odpuščen za nekaj dni z dela in povedal je, kako je porabil ta čas za organizacijo. Nosil je tiskana vabila po prodajalnicah, in drugih javnih prostorih s prošnjo, da se postavijo na vidno mesto. Na drugi strani ulice je pisarna starega Škota, ki trži z zemljišči. »Poberi se!« se je zadržal nad njim. In France se je hitro pobral. Potem je šel v smrtno nevarnost, ko je posetil Prvo narodno banko. Obrnil se je do starega gospoda, ki je korakal gor in dol, mu pokazal sliko kandidata in ga vprašal, če jo sme postaviti na primerno mesto v banki. Gentleman ga je ogledoval mrzlo nekaj časa in potem se je nasmehal. Vsekakor je dobrega srca. To je ohrabilo Kremena in ponudil mu je na prodaj več vstopnic k shodu. Kdo bi si mislil? — mož je dal dolar. Pozneje je France izvedel, da je to Ashton Chalmers, predsednik Prve narodne banke v Leesvillu. Če bi bil vedel prej, se ga ne bi bil upal ogovoriti.

Tako je pripovedoval France Kremen. Še na misel mu ni prišlo, da s tem hvali samega sebe ali da se ponaša s svojim delom. Menil je, da s svojim pripovedovanjem zabava kandidata, ki je truden in da ga odvrne od težkih misli na svetovno vojno.

Toda kandidatu, ki je pazno poslušal, je prišla solza iz oči. Pred sabo je imel majhnega, upognjenega človeka z eno ramo nižjo nego drugo, z malimi rjavimi brčicami, mokrimi od kave, skrhanimi črnimi zobmi in z žuljavimi rokami, v katere sta se blato in oljna tolšča zajedla tako globoko, da bi bilo umivanje rok potrata časa. Njegova obleka je bila ponošena in pomečkana, ovratnik iz celulojda je bil počen in kravata je bilo malone že cunj. Tega človeka ne bi nihče dvakrat pogledal na ulici — toda kandidat je videl v njem enega onih neznanih junakov, ki ustvarjajo gibanje, katero bo spreminilo svet.

(Dalje prih.)

Prvi in najstarejši strokovno tehnični
atelije za črkoslikarstvo

Pristou & Bricelj

Šelenburgova ul. 7. Ljubljana Aleksandrova c. 1.

Špecialista v izvrševanju
steklenih napisnih firm.

Slikanje grbov po predpisih.

Izvršitev točna, okusna in precizna
v najmodernejšem žargonu.

≡ **Naznanilo.** ≡

Tvrdba

PETER KOZINA & K^o.

tovarna čevljev, Tržič, Gorenjsko

Je otvorila 20. t. m. svojo drugo lastno

**prodajalno čevljev na drobno
(en detail)**

na Aleksandrovi cesti št. 1

Do 1. januarja se prodaja po dosedanjih cenah.

KMETSKA POSOJILNICA

ljubljanske okolice v Ljubljani

naznanja svojim vlagateljem, da bo obrestovala

izza dne 1. januarja 1923

vloge po 5%

MAKOVO SEME za potice nudi po nizki ceni
SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Samostojni krojači

trezni in zanesljivi, dobro izvežbani (tudi iz dežele) dobijo za stalno proti kavčiji razno konfekcijsko delo na dom. Vprašati je v Ljubljani, Emonska cesta 8/I. v pisarni.

ZAKAJ? Zato ker je velikansko množino sukna, platna, parhenta in hlačevine prejela iz inozemskih tovarov, ter prodaja po čudoviti nizkih cenah veletrgovina
R. STERMECKI, Celje, St. 357.

Cenik z tisoč slikami zastoj.

MATEJ OREHEK priporoča svojo trgovino raznovrstnega blaga
v Kolodvorski ulici 26.

Vesele božične praznike

vsem cenj. odjemalcem želi
Ivan Mastnak,

trgovina z manufakturo in izdelovalnica oblek za gosp. in in dečke v Celju.

Vesele božične praznike

želi vsem svojim odjemalcem

čevljarska delavnica
M. PETERNEL,
Sp. Šiška, Celovška cesta 89.

Razpošiljam pristno domačo
ajdovo moko
prosto postaja Doljna Lendava od 50 kg naprej vsako množino.
Peter Osterc, paromlin, Beltinci, Prekmurje.

Zenitna ponudba.

V svrhu ženitve se želi seznaniti mlad mož z stalnim zaslužkom z izobraženim dekletom v starosti od 19 do 22 let. Ponudbe s sliko je poslati na upravo "Napreja" pod "Pomlad".

Božična darila!

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

TRANSFORMATOR!

Elektrotehn. tovarna, d. z o. z., Ljubljana,

Dunajska cesta št. 75.

Izdeluje in popravlja transformatorje za vsakovrstne napetosti in toke. — Zaloge motorjev, Bergmanovih cevi in vseh elektrotehničnih potrebščin. — Oprema električnih central. — Inštalacije. —

Za reklamne cene

se prodaja narejena

obleka za moške,

ženske in otroke

tudi kožuhovina in trikotaža

edino le v največji trgovini

O. Bernatovič,

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Božična in novoletna darila.

Vsakovrstne preproge v raznih velikostih, kakor tudi na metre. Bogata izbira zastorov, barvastih in belih. — Posteljno perilo, rjuhe brez šiva, gradl za žimnice in blazine, nanking za pernice, flanelaste in volnene odeje, dalje šivane odeje iz klota, kretona, volne in svile. — Različni beli in barvasti namizni prti, kakor tudi garniture za 6 in 12 oseb, platnene in frotir brisače itd.

Različno sukneno, volнено in svileni blago za damske obleke v zelo bogati izbiri, dalje perilno blago za bluze, predpasnike in domače obleke. — Črno-in modno sukno v najnovejših vzorcih za salonske, promenadne in športne obleke, površnike, pelerine in zimske suknje. — Vsakovrstni šifoni, batisti in cefirji za spodnje perilo, in sicer od najcenejše do najfinejše vrste. — Svileni in volneni šali, ogrinalke, robci itd.

Perilo za dame in gospode, izgotovljeno iz najfinejšega šifona batista in cefirja. Otroško perilo za dečke, deklice in dojenčke. Predpasniki iz kretona in klota, bluze iz svile in etamina. Največja izbira florastih volnenih in svilenih nogavic, dokolenic in gamaš. Patentne nogavice vseh velikosti, vsakovrstne triko in glase rokavice za dame in gospode, ovratniki in kravate. Razne majice, sviterji, športno perilo itd.

A. & E. SKABERNÈ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10.

Največja zaloga vsakovrstnih oblek za gospode, dame in otroke

ŠELENBURGOVA ULICA 3
NA VOGALU KNAFLOVE ULICE

Gričar & Mejač
Ljubljana